Ч. 38. Львів, Субота, дня 17. лютого (2. марця) 1901. Річник V.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2·50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)
За границею:
на цілий рік . . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 18 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 9. **ул. Коперника (Лїндого ч. 9.)** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Галабурдний парлямент.

(X) Nulla dies sine linea — так само і в новій радї державній нема дня без галабурди. І нїчого дивного. Реґулямін, уложений для приличних людий, справдешних парляментарів, є нинї мовби те звалище, що не в силї ставити опору бурливим хвилям. Власть президента палати, до якого колись всї посли відносили ся з великим поважанєм, стала нинї зовсїм безсильною. Від чотирох лїт, як війшли представителї широких верств суспільности, вдомашнила ся в палатї улична лайка, яка заступає нинї силу арґументациї, а верховодять люди, що зуміють горлати або й з пястуками накидати ся на других. Вишколені на крикливих вічах в такім напрямі елєменти, війшовши в значнїйшім, як доси, числї до ради державної, не понехують нїякої нагоди, щоби не визначити ся своїм горлованєм, не звернути на себе бачности. Вжеж Кльофач, ледви вступив на поріг ради державної, заманїфестував ся крикливою галабурдою. Однак Вольф не хотїв уступити первеньства ческому крикунови і при всякій нагодї піддержує набуту доси славу, хоч тепер знов починають іти з ним навзаводи єго товариші клюбові, Франко Штайн і Айзенкольб. В палатї нагромадило ся отже стілько вибухових засобів, що найменша іскорка доводить до вибуху. А вжеж засїданє в середу з усїх дотеперішних з того боку визначило ся найбільше.

Початок засїданя виповнили Чехи безмірно довгими петициями, вимагаючи дословного їх відчитуваня, а відтак почала ся розправа над наглими їх внесенями. Колиж до слова дійшов Фресель, товариш Кльофача, що визначив ся плякатованєм XIX арт. основних законів в салї, і почав свою річ говорити по чески, стали Шенерериянцї спершу єму перебивати безнастанними криками, а коли Фресель мимо того дальше говорив, кинули ся громадно до лавок, де промовляв Фресель, щоби тут на місци єго заглушити. Повстав натовп, бо Кльофач і товариші поспішили Фреслеви на поміч і трохи що не дійшло до бійки. Серед того крику і стиску перервав президент на пів години засїданє, посторонним послам повело ся розборонити нїмецких і ческих Вольфів і мало-помалу утихомирила ся палата, а Фресель міг свою річ докінчити.

Щоби забити решту засїданя від години 3-ої до $^{3}/_{4}$7-ої подбав о те член Романчуківского клюбу, Брайтер, мотивованєм свого внесеня, щоби про всї протестовані вибори леґітимацийна комісия предложила палатї до 4-х тижнїв (опісля змінив на 4 місяцї) та щоби розслїдженє надуживань віддати не мінїстерству внутр. справ, лише мінїстерству судівництва зглядно судам і висловив надію, що вся палата крім Кола і руских послів з Руско-народного клюбу (Барвіньского) буде голосувати за єго внесенєм. (Не мало однак був зачудований Брайтер et comp., що якраз Барвіньский із своїми товаришами голосували за наглостю внесеня!). В сїй розправі забирали голос Ґіжовский, Дашиньский, Плячек (з боку Чехів, виказавши недорічність другої частини внесеня, бо як леґіт. комісия має до 4 місяців скінчити роботу, то не може актів відступати судам), Евг. Абрагамович яко ґенеральний бесїдник проти, і Кос яко ґенер. бесїдник за (вибраний Романчуком). Одначе Косови не пощастило сим разом, хоч не щадив знов напастий на Барвінщуків, бо з одного боку виказано єму в повній палатї, як він в леґітимацийній комісиї брехнею хотїв дістати реферат коломийского вибору, мотивуючи сим, що дуже добре знає справу, позаяк боронив увязненого при тім виборі контркандидата, а з другого боку не повело ся єму своєю балаканиною без звязи і ладу стягнути навіть десятки слухачів, бо вже й давнїйша єго Шенерериянська авдитория покинула. Єго поступованє в леґітимацийній комісиї здемаскувало єго зовсїм яко пристрастного і скрайно упередженого партийного чоловіка, так що предсїдатель комісиї Шерені, покликуючись на вражінє, яке зробила єго перша бесїда яко особиста напасть на посла Барвіньского, замітив, що ся обставина виключає єго з гори від реферату вибору сего, з чим згодила ся і комісия. Не повело ся отже Кльофачови стати ческим Вольфом, не повело ся тим менше Косови стати хочби руским Кльофачом, а лишив ся він і на дальше калуским вічевим фразером. Внесенє Брайтера відкинено, цїла лївиця, до якої так апелював Кос, сидїла як пень і не дала ся зрушити єго фразами, а тепер міг переконати ся, що рускому народови лївиця не поможе! Успіх цїлої кампанії сеї, піднятої Романчуківским клюбом з Брайтером на чолї а Косом яко ґенеральним речником, був зовсїм нїяковий, бо за наглостю першої части внесеня Брайтера, щоби леґітимацийна комісия до 4 місяців упорала ся з актами виборчими, голосували Чехи, Руско-народний клюб Барвіньского і часть центрум, а за другою частию лише сам клюб Романчуківский. А за непорочностю виборів виступав сам Брайтер, котрого вибір, як се підношено в сїй розправі, мав стояти 30.000 зр.!

В розправі забрав голос також мінїстер-президент Кербер, вказавши на те, що мусить станути в обороні краєвої влади проти загальних і неоправданих закидів, що остерігає перед тим, що з поодиноких випадків робити загальні висновки про адмінїстрацию, та що взагалї остан-

---

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Звичайна история.

(Дальше).

— Нераз в вечір здає ся нам, говорив недужий, що на горі, за нашою хатою стоїть руїна якогось замку, з визубленими башнями, з високими вікнами. Приходимо, — а то корчі лїщини і кілька беріз. І хоть знаємо, що старий замок не може в один вечір вирости там, де рано росли берези і лїщина, то жаль нам за ним. Так жаль за тими творами молодої уяви, за тими поривами, за тим любим жаром.

Затяв ся, — немов соромив ся своїх фантастичних слів, але за хвилю почав на ново.

Як нинї тямлю: Була недїля. Мати лїпила пироги, батько збирав ся до церкви. Пахли липи, бренїли пчоли, сьвітило сонце. І кращого запаху я нїколи не чув, нїчого яснїйшого я не бачив у сьвітї над ту сорочку, яку тодї мати вложила на мене. Виджу, як руками зліплює тїсто, а очима дивить ся на мене. Так радісно, так любо. Потім озвали ся дзвони. Ми пішли до церкви. Батько стояв між ґаздами і держав сьвічку в руках. Я між школярами, на самім передї, перед іконостасом.

Крізь вікна вливало ся сонце і грало ся по образах, по хрестах і по тих головах, вичесаних на сьвято. Нераз, коли менї на сьвітї дуже зле і дуже чорно, то пригадую собі ту недїлю, те сонце, ті липи, ту свою білу сорочку...

Замовк. Вдивив ся в замкнені двері і менї здавало ся, що саме тепер прийшла така чорна хвиля і що він пригадує собі ту ясну недїлю. Я видів, як по єго лици скотила ся слеза і вірити не міг, що ті запалі очи годні добути з себе ще хотьби одну, послїдну слезу. Я знов відвернув ся до вікна і знов побачив перехилену лямпу...

— Тої недїлї, говорив дальше недужий, рішила ся моя судьба. Здавна учитель намавляв мого батька, щоб віддав мене до школи, але батько не мав відваги, бо був бідний. В ту недїлю пан-отець покликав нас до себе, дав якісь листи і казав, що мене приймуть в бурсї.

Відвезли мене до тої бурси.

Зазнав я там всього, чого зазнати може бідна хлопска дитина. Нераз було так прикро, що хоть гинь. Але я зуби закусував і терпів. Хотїв науки. Нїчого більше, лиш тої науки, тих книжок.

Але наука була якась иньша, як я собі уявляв в своїм умі. Якась мертва, суха, не цїкава. Може оно так треба, гадав я собі, може оно змінить ся і чекав терпіливо. Так минув рік.

З добрим сьвідоцтвом приїхав я до дому. На цїлих шість недїль. Ах Боже! То було шість недїль раю, кромі одної хвилї пекла. Перед відїздом, знов в недїлю, пішли ми з батьком до церкви. Знов горіли сьвічки, сьпівали люди і сонце різчісувало вимащені голови своїм золотим гребінцем. Я не молив ся; я вслухував ся в той шепіт молитви, що ніс ся по церкві з соток уст, я впивав ся тим чаром спокою віри і надії, який бачив на лицях людий.

По Службі Божій пан-отець закликали нас до себе, випитували про школу і заохочували до науки. — Учи ся, хлопче, бо тепер без науки тяжко чоловікови жити. — Потім всунули менї в жменю дрібних гроший і сказали: — Ось маєш то на книжки. Я нинї для тебе один акафист відправив.

Ті гроші запекли мене коло серця. Заскоботали в горлї, здавили і — я заплакав. Чого? — не знав в тій хвили. Чи з вдяки за добре серце, чи з сорому за біду свою і неміч. Я віддав ті гроші батькови, а собі лишив спомин. Той спомин ходить за мною до нинї...

З того часу я почав заробляти. Помагав товаришам учити ся і робити задачі. Знаєте, який то заробок. Богато працї а мало платнї, а ще менше дяки. Та мимо сего не забуду нїколи першого, заробле-

ні вибори відбули ся спокійно і без великого зворушеня, а жалоб було дуже мало. На останку зазначив, що таке поступоване, яке неоправданим способом зневіру і розлад викликує між населенєм, не доведе до цїли.

Галабурди підчас засїданя в середу спонукали предсїдателїв лївицї до наради над положенєм парляментарним і висланя депутациї до мінїстра-президента, щоби єго споводувати до якоїсь акциї, одначе др. Кербер звернув увагу депутациї на те, що реґуляміновим способом не дасть ся нїяк Чехів відвести від їх тактики. Таким способом парляментарне положенє зовсїм невідрадне, а правительство серед того стоїть безрадне.

З країни нужди і здирства.

З Косівского.

Один зразок здирств з жабівских гуцулів через »наших патріотів« був поданий в »Руслані« ч. 133. з м. р. Подаю иньший спосіб рабованя жабівских гуцулів.

При случаю канонїчної візитациї в Довгополи я показав Впреосьв Митрополитови Андреєви один »акт« з жабівских справ, за котрий гуцул Іван Дутчук Петра мав якомусь мантїєви заплатити 537 зр. Понеже мантїй числив собі за подорож і стемплї 37 зр., то за сам акт побрав 500 зр. »Акт« сей становить поєдинчий відпис, у сїм случаю невірний і недбалий, гуцулів властителїв в Жабю. Виписанє імен властителїв і тих кілька тисяч чч. парцель, по королївски заплачено — се варта кілька зр., а ту зпроцесований скарбківскою фундациєю гуцул платить 500 зр.!

Мав я намір виступити з карною справою против того мантїя, — на цивільній дорозї нїчого би від него не схіснував, бо окрім »люльки на довгім чубуцї (цибусї) і грубої панї« не посїдає той мантїй нїчого —, але мене зведено, що він помер. — »Сьміх і сльози« повторити треба за Шевченком і собі, коли маєсь перед собою того дитинячо нерозважного гуцула, котрому імпонує »у аблоката люлька на довгім чубуцї і груба паня« — і він за се платить сотками, подібно як дикий платить золотом за блискуче шкло! Раз дав гуцул тому мантїєви, не зважаючи на судову угоду, 40 зр. пусто дурнїсенько і вів під того мантїя коня осїдланого 47 км. до Кут, щоби той мантїй поїхав »на шкапєти (кони) до кілометра (ґеометра евіденцийного) до Косова«, хоть такі »пани«, як той мантїй їдуть, і то не завше, за 10 кр. до Косова. — Та годї однїй другій одиници остерегти гуцулїв перед мантїями! А загал? — дбає про свої вигоди!

Показуєсь, що »порадонька« гуцульска не »угибла (загинула), бо внесла 13/12 1900 до ч. С. 25 А/001 до ц. к. суду пов. в Жабю слїдуючу безличну скаргу: »Kläger Franz Bernaczek zu Händen seines Bevollmächtigten Uscher Blasenstein (in) Kuty. Beklagter: I) Iwan Dutczuk Sohn (des) Petro und 2) Dmytro Dutczuk Sohn (des) Petro, Grundwirthe in Żabia wegen 600 Kronen. Thatbestand. Im Jahre 1899 sind mich die Gegner angegangen, und das mindliche Uebereinkomen getroff-n, ich soll nach Lemberg mich begeben, von der dortigen Staathalterei den -- zwischen die Zabiaer Grudbesitzer einer, und den Skarbikischen (sic!) Herrschaft andererseits ueber die Vertheilung des Grundbesitzes vor Jahren geschlossenen und bei der hohen Staathalterei sich befindlichen Vergleich beheben« (сеї угоди певно гуцул не потребував, бо межи 5-ма повномочниками громади Жабя до переведеня угоди сервітутової був власне отець обжалованих Петро, і яко маючий гуцул казав собі певно »копію з резолюциї« угоди сервітутової списати — (роз. за маґнацку винагороду, а впрочім я знайшов між паперами обжалованих гуцулів ту угоду, з котрої Берначек може відпис зробив такой в Кутах, вимантивши від несьвідомого гуцула папери. І. П.) und ihnen überbringe, wofür sie mir den Lohn von 600 Kronen versprochen haben. Zufolge dieses Übereinkomens begab ich mich nach Lemberg und mit Hilfe eines dortigen Advocaten habe ich den obgedachten Vergleich behoben und den Gegnern eingehändigt, während die Gegner mir den Lohn pr. 600 Kronen am 18. Januar 1899 zu bezalen sich solidarisch verpflichtet haben«. Яко доказ beantragt der Kläger den Parteieneid«. »Вістрє« сеї справи звернулось против дурисьвіта, бо з сего вийшла карна справа.

Подібних гуцульских кривд подав я вже велику силу, а що они не безпідставні, доводить се, що доси лише один случай опровержений, та і ту гуцул мимо нараженя ся на тяжку відповідь, обстоює при своїм первіснім твердженю, мимо опровержения ц. к. прокуратора. — Тепер подам два случаї »опіки над гуцулами під розсуд загалу.

Умирає маючий, а бездїтний гуцул. Кошти похорону і »простибогів« досягають 1000 зр. (Гуцули маючі кажуть на своїм похоронї роздавати воли, корови, вівцї, лудинє (одїж) за »простибіг«). Лучалось менї, що гуцул сьвідчивсь мною при случаю передсмертної сповіди, щоби пр. зять дав за єго »душу той а той кавалок поля тому а тому гуцулови за »простибіг«. Але що комусь там захотїлось свою духовну опіку розпростерти над полишеним маєтком, то вдова мусїла висипати на всяких дорадцїв, а були між ними може і такі, за яких повисше згадую, до 3000 зр. Справа розігралась перед кількома лїтами в ц. к. окружнім судї в Коломиї... — Умирає другий маючий гуцул і лишає дїти. Кошти похорону так само високі; переведенє спадщини »від руки« зн. нотареви 600 зр., »бо цїлий тиждень переводив масу« каже наївний гуцул, (що переведене на зрозуміний язик значить »годований шпаками нотар »штучкою« зайшов гуцула), — реклямация коштувала 400 зр., а в слїдуючім роцї жадано за потвердженє тої реклямациї 200 зр., та се не повелось, »бо збоєв сми си, що за 11 годів« (тодї потверджуваня реклямациї тягнулись через 11 лїт) стерєв бих (стратив би) цїле ґаздівство на саму реклямацию — і при посередництві ц. к. комісаря »дав сми лише два леви за роботу«. — Така »людяна опіка« над гуцулами не перешкодила першому marszałkować, а другому »совѣтовати« за попарадикала, — бо у нас глядять на »лиця«, а не на »дїла«.

О. Іван Попель, парох Довгополя.

З державної ради.

Зараз по 11. год. зачало ся вчерашне засїданє полагодженєм формальностий, а відтак пп. Брзорад, дальше Груби і Фресель запитують президента, чому не дає відповіди на деякі чеські запитаня, та не забезпечить ческим бесїдникам свободу слова? Президент Фетер заявляє, що надуживано єго вирозумілість та замість запитань, держано предовгі промови — на будуче президент не допустить до сего, а буде як найстислїйше придержував ся реґуляміну (оплески і протести).

Потім приступлено до полагодженя наглих внесень. Молодочех Гаймріх підпирає наглість внесеня в справі термінової торговлї збіжом, відтак промовляють в сїй справі Форманек, Штайнер, Райхсштетер, Груби, — та палата наглість внесеня відкинула.

Над внесенєм посла Сіленього що-до звільненя селяньского стану від довгів. Підчас бесїди внескодавця Франко Штайн переривав бесїдникови. Наглість внесеня відкинено.

Відтак відбували ся вибори до комісий; вибрано також 4 членів комісиї для контролї державних довгів.

Мінїстер торговлї зложив правительственний проєкт про домокружну торговлю.

П. Кайзер звертає ся против вношеня наглих внесень в обструкцийних цїлях. Се викликує перепалку між Чехами а Нїмцями.

Дальше зарядив президент тайне засїданє, щоби на нїм відчитати інтерпеляцию про від-

---

ного ґульдена. Я почув у собі якусь нову силу; в менї скріпила ся надїя. Я щось можу... Почали ся лекциї. Мене зробили бурсовим інструктором. За тоє відобрали менї весь вільний час. По ночи мусїв я перероблювати лекциї а по заранках перепитувати. Але батько не доплачував за мене і я навіть одягав ся за свої гроші. До нинї тямлю тую першу блюзу, що я єї собі сам справив, і тоту хустку, яку купив для матери в гостинци. Не знаю тілько, хто з нас більше тїшив ся нею, мати, чи я. Деж то, такого сина має.

Всьміхнув ся, тим сумним, безнадїйним усьміхом. Відкашльнув і говорив дальше:

— І деж би я погадав собі, що того щастя менї позавидують, що зависть погана і злоба може зрости навіть в молодім, незіпсованім серцю. Був між нами син сїльского писаря. Такий бідний як я і пильний, лиш талану поскупив єму Пан-Біг. Що я годину, то він учить ся три і єще добре не вміє. Нїхто єму лекциї не давав і він сам видїв, що не може вчити та мимо того дивив ся на мене боком і плекав злість до мене.

Гадав я собі: нехай, я єму прецїнь нїчого не винен. А саме тодї почав ся в нашій школї живійший рух. Почало ся горячкове читанє, розбурхали ся молодечі уми. Нїчого злого в тім не було, нїчого грішного. То будила ся народна сьвідомість і звичайні людскі почуваня облекали ся в якусь виразнїйшу форму. Книжки лїтали з рук до рук, як ластівки весною. А куди пролетїли, робило ся яснїйше, ширшало небо, квітчала ся земля цьвітом надїї... кихи, кихи, кихи... ту вхопив єго кашіль, вимучив і пустив.

Видно, що менї і згадувати не вільно, — говорив сумно. — На чім я став? Ага! Так читали ми, а голови горіли. Найгірше, що нїколи було читати. В день школа, в вечір наука, лишає ся ніч. Ну, але розум від чого? Я лягав спати разом зо всїма а по годинї дрімки, як всьо каменем поснуло, вставав, сьвітив свою власну сьвічку і читав. Читав далеко поза північ. На рано біда! Очи печуть, якби хто піску насипав. Але то не довго, лиш зразу, потім привикли. І всьо було добре. Аж раз якось лежу собі, сьвічка горить, як над мерцем, читаю — коли чую, хтось йде. Не встиг сьвітла згасити і сховати книжки, як настоятель, мов з під землї виріс. Пішла моя книжка — пішов і я. — Прогнали.

— Іди синоньку! — кажуть до мене — іди та дякуй Богу, що на добрих людий трафив, бо другі були-б тебе знищили на віки. Таж ти міг цїлу бурсу з огнем пустити, таж ти міг дїтям голови до чиста позавертати. Іди собі!

Кажуть, що всьо то видав мій товариш, отсей писарский синок. І що єму з того прийшло? Анї розуму не прибуло, анї гроша! Хиба, що злість свою наситив моїм нещастєм. Бо тепер справдї почало ся моє нещастє.

Перше вважали мене хоть бідним але добрим і порядним учеником і заявляли се при всякій нагодї. Тепер кождий глядїв на мене кривим оком.

Просив я учителїв, щоб дали лекцию.

Обіцяли, що дадуть, як буде.

Жду, лекциї нема. А тим часом гроші йдуть. Що було зложених, вибрав і проїв та перемешкав, а тепер роби, що хоч. Випровадив ся я за місто далеко, до бідного міщанина і мешкав разом з двома такими, як я, бідолахами. Ми тулились, як ластівки під стріхою. Хатина маленька, а народу богато. Встаю бувало рано як бовван, сьвіта Божого не виджу. Скинув я гордість з серця, пишу до батька. Пришлїть, кажу, Татуню, кілька риньских, бо така на мене потреба зайшла, що ради собі не дам. Як зароблю, то віддам. Знаєте мене прецїнь.

Писав я той лист і плакав, потім носив кілька днїв з собою, нїм пустив на почту. Нїхто не знає, як менї єго мило було слати. Прийшли гроші, раз, другий, третий. За третим разом прийшло і письмо.

»Наказую тебе сину, щобись шанував кождий ґрейцар, бо ти може не знаєш, як ми на нього гірко працюємо. А може ти небоже на пана переходиш? То спамятай ся, та пожалуй своїх бідних родичів«.

(Дальше буде).

пусти, яку Шенерерияцї внесли в імя клича »los von Rom«. О год. $^1/_2$6. отворено назад явне засїданє. Вольф кричить: Коли ще раз поважите ся не відчитати якоїсь нашої інтерпеляциї — розпічнемо обструкцию! По полагодженю кількох формальностий замкнено засїданє і слїдуюче назначено на нинї.

Для ілюстрациї цїкаво навести диальоґ, який розвинув ся підчас промови посла Сілєнього. Коли бесїдник закинув Нїмцям, що кокетують з нїмецкою державою, Франко Штайн відозвав ся:

— Ми не кокетуємо, лише дивимо ся прямо.

Сілєни: Ви кокетуєте з полїтичними гадками, укритими в нїмецкій державі.

Штайн: Ви ґрафітуєте до Росиї, а ми до Нїмеччини.

Сілєни: Приймаю до відомости се, що ви сказали. Але також в нїмецкій державі знають про ваше поведенє тутки. При відслоненю памятника Кароля IV. нїмецкий цїсар не поминув нагоди, щоби виголосити одну з тих глубокотемних промов, в якій сказав, що Нїмцї надїють ся урядити одну велику державу над Лабою.

Штайн: Вільгельм має слушність.

Говорка: Скажіть лише голоснїйше, що хочете стати Прусаком.

Штайн: Я се кажу зовсїм голосно, що ми хочемо нїмецкої держави.

Сілєни: Відгомоном бесїди цїсаря Вільгельма була інтерпеляция Айзенкольба, який каже: хочемо мати один нарід, одну релїґію, одну державу, одного цїсаря. Вам припадає сей голос так само до серця, як нїмецким воякам, сим китайским арґонавтам, припав до серця клич: Pardon wird nicht gegeben!

Штайн: Так повинно бути також і у нас; у нас повинно казати ся: Pardon wird den Tschechen nicht gegeben!

Сілєни: Очивидно, що Австро-Угорщина нїчо не має з союза з Нїмеччиною, а зближенє до Росиї могло би Австриї принести користи.

Штайн: Но, скажіть же, що хочете Росиї.

Сілєни: Нї, так не скажу, як ви се вчинили. Ми не хочемо Росиї, але хочемо остатись добрими Австрийцями.

Штайн: Будьте лише отвертим — сего вам не возьмемо за зле. Патріотами Австриї ви не є також, бо нинї хиба дурак є патріотом Австриї! (протести з ріжних сторін).

На тайнім засїданю прийшло до таких самих драстичних манїфестаций нїмецких радикалів в релїґійнім зглядї.

Новинки.

— **Календар.** В суботу: гр.-кат. Теодора, Мариянни; рим.-кат. Сімплїция. — В недїлю: гр.-кат. Льва, папи римского; рим.-кат. Кунеґунди.

— **Вечерницї** в XL роковини смерти Тараса Шевченка устроює україньско-руська молодїж II, III, IV і V ґімназиї і реальної школи у Львові в салї реальної школи, в суботу дня 2. марця с. р. для ґімназиястів, а в недїлю дня 3. марця для ширшої публики. В проґраму входять промови, деклямациї, хори, орхестра, сольо-сьпів і Павло Полуботок, траґедия в 5. дїях О. Барвіньского в виїмках. — Початок точно о 6. год. вечером.

— **З товариства »Просьвіта«.** В місяци сїчни 1901. року внесено до намісництва поданя о заснованє нових 22 читалень »Просьвіти« в отсих громадах: 1) Глїбовичах великих, бобрецкого повіту; 2) Слобідцї мушк., борщівского повіту; 3) Олешичах, цїшанівского повіту; 4) Новошинї, долиньского повіту; 5) Чабарівцї; 6) Копичинцях на Калинівщинї і 7) Копичинцях на Кутци, гусятиньского повіту; 8) Ярославі передмістє Мишталї, 9) Молошковичах, яворівского повіту; 10) Збоїсках, львівского повіту; 11) Кульматичах, мостиского повіту; 12) Перемишлянах; 13) Полоничах, перемишляньского повіту; 14) Тенетниках, рогатиньского повіту; 15) Ваневичах, самбірского повіту; 16) Семаківцях, станиславівского повіту; 17) Воловинї, сокальского повіту; 18) Локитках ad Слобідка, товмацкого повіту; 19) Яцківцях; 20) Кудобинцях; 21) Присівцях, золочівского повіту. — Всїх читалень »Просьвіти« є дотепер 946. — Нових членів приступило до »Просьвіти« в місяци сїчни с. р. 90. Всїх членів від завязаня »Просьвіти« вступило 13.288.

— **Впр. Отцїв духовних**, котрі до осягненя цїли дяківскої льотериї значнїйшим закупном льосів з скарбони церковної не причинили ся, просимо *о щедрі датки з тихже скарбон* для цїли льотерийної. Датки ласкаві з зазначенєм: *для цїли дяківскої льотериї*, просимо присилати під звичайною адресою: Дирекция Народної Торговлї у Львові. — *о. Д. Танячкевич.*

— **З краківскої салї судової.** Нинї скінчить ся процес в справі нападу на п. Ґеца в Окоцїмі, про який ми згадали в 36. ч. нашої часописи. Присяжним судиям поставлено 33 питань. Щодо Сїкори і Кендзьора питаня відносять ся до злочину насилуваного морду, грабежи, тяжкого ушкодженя тїла, недозволеного ношеня оружя і вимушеня. Питаня що-до Чижека і Стилїньского, відносять ся до співучасти в наведених злочинах.

— **Жидівский »Академічний Дім«** має в короткім часї стати побудованим у Львові. Товариство риґорозантів жертвує на сю цїль 16.000 корон, 20—25 тисячів корон затягне ся позички, а проче, около 40.000 К, мала би зложити жидівска суспільність. Так само польский »Академічний Дім« незабаром має станути у Львові, а на сю цїль зложено вже кількадесять тисячів корон. Лише про руску таку саму інституцию нїхто доси з Русинів не подумав.

— **Відгомін нападу на офіцирів 58 п п.** N. Wiener Journal доносить, що військові власти потягнуть перед офіцирский почесний суд тих оборонцїв з перемиского процесу, котрі в своїх промовах напаствували військо і військові власти, а самі є резервовими офіцирами. В першій мірі звернене се є против оборонця Реґера, д-ра Евгена Райтера.

— **Безроботє у Львові.** За приводом социялїстів відбули львівскі робітники збори, на яких явило ся около пів тисячі осіб. Один з провідників социялїстів, п. Желяжкевич, виголосив реферат, а опісля поставив таку резолюцию: »Робітники хочуть працї і не цофнуть ся перед нїчим, а нинїшна резолюция є остатним словом домаганя о працю«. — Такою погрозою розрухів і насиля — певно нїчого не осягне ся; — лїпше мирним способом, без участи несовісних проводирів.

— **Спільник Брешчіого.** З Ґаети в Італїї доносять до часописи »Tribuna«, що там увязнено капраля 57. полку піхоти, Михайла Санте, якого підозрівають, що він був спільником Брешчіого, убійника короля Гумберта. Коли Брешчіого увязнено, Санте утїк до Патерсону, в Спол. Державах півн. Америки, головного осїдку анархістів, а недавно повернув назад до Італїї, під прибраним назвищем Йосиф Боґе. Однак Сантого пізнали і увязнили.

— **Мощі Вердіого** спочали вчера в мавзолею для артистів в Медіолянї. В похоронах взяли участь ґр. Турина в заступстві короля, амбасадори, представителї властий і товпи місцевого населеня.

— **Немила пригода.** З Берлина доносять: Цїсар Вільгельм переїздив онодї повозом і на скрутї улицї стрітив електричний трамвай. Ще одна хвиля, а було би прийшло до катастрофи. Але цїсарский візник задержав на місци конї, так що трамвай зачепив лише боком і відорвав від повозки ступінь. Цїсар не стратив гумору і з усьмішкою на устах відповідав на тисячні оклики в єго честь, товпи, що зібрала ся коло ушкодженого повозу.

— **Війну** против корсетів (шнурівок) ведуть тепер здоровомислячі люди в кількох краях Европи. Доказують они, що шнурівка не лиш впливає дуже некорисно на здоровлє женщин, але також і на їх потомків. За старанєм тих людий заборонило носити корсети росийске і саксоньске правительство всїм ученицям, що учащають до публичних шкіл, а в Франциї хочуть наложити податок за ношенє сего строю.

— **Президентови** банку »National Park« в Новім Йорку визначено 40 тисяч долярів річної пенсиї, а то на те, щоби не потребував дефравдувати. Сей один чоловік має отже більшу платню як всї австрийскі мінїстри разом.

— **З далекого Сходу.** Рука справедливости досягнула двох китайских достойників, на яких тяжить тілько крови чужинцїв і самих Китайцїв. Упали дві голови мінїстрів: Чісієн і Гсученґю, на тім самім місци, де оба перед роком стояли при страченю мандаринів, яких посуджувано о приязні зносини з Европейцями. Обох мінїстрів виведено на площу за Пекіном, яку окружали віддїли европейских військ. На серединї лежали дві плетїнки в віддаленю 20 кроків, а межи ними стояв кат. Мінїстри приклякнули, а по хвилї їх голови скотили ся на пісок. На присутних зробила екзекуция пригноблююче вражінє, як доносить про се справоздавець берлиньского »Localanzeiger-a«.

— **Найперша робота коло рілї з весною.** Весна вже за плечима; кілька теплих днїв, а снїг злїзе і поля почорнїють. Орати ще годї, бо земля ще занадто вогка, а оранє вогкої рілї замість єї поправити, може лиш погіршити. Але як-раз в ту пору, коли годї ще витягати плуг із зимового сховку, жде господаря важна робота, котру він повинен совісно виконати, коли хоче мати добрий пожиток із свого ґрунту. Такою роботою є передовсїм *осушуванє рілї.* Буває дуже часто з весною, що скоро снїг зачне таяти, вода з него не то по кілька днїв, але й цїлими тижнями стоїть на полях. Треба отже воду завчасу спустити. До того вистануть звичайні не глубокі рівцї, зроблені рискалем або лопатою. Але воду з поля не добре спускати до рова при гостинци, лиш, коли можна, спустити на сїножать або пасовиско. Мокрі поля треба осушувати в той спосіб, що копає ся на них глубші рови в тім напрямі, куди вода найлїпше спадає. Де поле рівне і води не можна спустити в нїяку сторону, там ттеба в найнизшім місци викопати яму, щоби вода до неї стїкала. Вода тодї нераз попід землю лїпше стече, як би верх неї. Другою роботою є *зарівнуванє і засипуванє водомий* та взагалї зарівнуванє поля. До зарівнуваня можна собі зробити велику і широку лопату, котру може й кінь тягнути. Ся лопата виглядає так, якби велика отверта скриня, котра своїм сподом суне ся по земли, а з обох боків має високі дошки. Така лопата своїм передом, окованим бляхою, згортає на себе землю з висших місць, і єї за помочию двох держаків з заду перевертає ся на низшім місци, і так висипає ся згорнену землю, котру відтак розгортує ся рівномірно на всї боки. Третою роботою є *визбируванє каміня з поля* або таки руками, або за помочию ручних або й кінних граблїв. Четвертою роботою є *вичищуванє ровів* коло поля і сїножатий, через що поля тим лекше і борше осушать ся, бо вода буде мала куди стїкати. — Наконець треба очищувати сїножати, стягати з них мох і розгортати кертовинє.

— **Самоубійство мілїонера.** Баґіурі з Лїворцу в Італїї, мілїонер стратив розум і застрілив ся. Перед тим спалив вес свій маєток, півтора мілїона лїрів в паперах, і в полишенім листї написав, що робить се тому, аби нїхто не уживав дармо запрацьованого ним добра.

— **Дрібні вісти.** На шляху Долина-Вигода привернено рух всїх поїздів, а на шляху Скалат-Грималів задержано вчера рух всїх поїздів імовірно на 3 дни. — Дневник військових розпоряджень оголошує, що цїсар приказав, аби 1900. рік вчислено всїм тим воякам, які брали участь в китайскій виправі, як воєнний рік, та щоби їм роздано воєнні медалї. — Земску посїлість в Бродах купив на днях п. Шмід зі Сколього за 7,200.000 корон.

— **Гумористичний кутик.**

Відданицям.

О, панно, як гарно виглядаєш ти, модний моделю! В своїм тонкім тїлї ти стиснула також і своє серце — та задля того і подобаєш ся мущинам...

З гадок самотного.

Хто не знає Лєсінґову Емілїю Ґальотї?.. Знаменитій будові сеї драми закидують се, що при кінци актів дїлаючі особи відходять зі сцени — а се ослаблює кінцеве вражінє. Бачу в сїм лише доказ великого знавства людий Лєсінґа. Именно кінцї актів розгривають ся подїями, в яких беруть удїл женщини, а бесїда з жінками не може розумнїйше закінчитись, як вийти самому, або їх відправити.

З гадок підростка.

— Се дивно, чому питомцї не належать також до красного пола...

Телеґрами.

Відень, 1. марця. По отвореню нинїшного засїданя державної ради през. Фетер подав до відомости палати вислїд довершених вчера виборів до комісиї для контролї державного довгу; вибрано послів Козловского, Кафтана, Вольфгарта і Фукса.

Президент відповів дальше на вчерашне питанє посла Кайзера, заявляючи, що готовий все зробити, аби довести роботу палати до властивої цїли. На основі реґуляміну він не може не приймати наглих внесень, але звернув ся до внескодавцїв з предложенєм, що для них буде кориснїйше, як свої наглі внесеня позволять переказувати комісиї без першого читаня.

Опісля забрав голос пос. Брзорад в справі відчитуваня ненїмецких інтерпеляций і запитує президента, коли він сповнить свій обовязок і поверне до давної практики. През. Фетер заявив, що відповість на слїдуючім засїданю.

Заберали ще голос посли Кайзер, Сілєни, Груби, Гаймріх і Цінґер.

Засїданє тревае дальше.

Відень, 1. марця. Вчера відбула засїданє леґітимацийна комісия і на сїм засїданю розділено реферати. Бик одержав вибір Кароля Дїдушицкого, Груби --Ґіжовского, Ґіжовский --Яблоньского, Кос — Василя Яворского, Сапіги і Шавр — Коморовского, Кос — Кайцля, Шавр — Кремпи, Сустерчіч — Мандичевского, Рошковский — Мойси, Потоцкого і Зайнфельда, Пражак — Опіда, Груба — Сапіги.

Лїзбона, 1. марця. Бразилїйске правительство зірвало дипльоматичні зносини з Іспанією і наказало свому консулеви в Опорто повернути до Бразилії.

Льондон, 1. марця. Після вечірних дневників Людвик Бота мав піддати ся формально вчера о год. 10. рано.

Де Ар, 1. марця. Бюро Райтера доносить: Після послїдних вістий Девет і Штайн зі своїм війском і віддїлами Герцоґа розбили табор на полудневім березї ріки Оранії та чекають на можливість перебрати ся через ріку, яка прибула задля слоти.

З ЖИВОГО І МЕРТВОГО

новелї

Евгена Мандичевского

дістати можна в руских книгарнях

і у автора

площа Академічна ч. 4. II. поверх, по цїнї 1 кор. за брошурований і 1 к. 30 сот. за оправлений примірник.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

яко гарна прикраса комнат є

Картини: **Верещаґіна, Шевченко в домовинї і Сластьона, Шевченкова могила.**

Можна дістати через адмінїстрацию „Руслана“ з пересилкою за *1 кор. 60 сот.*

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна.

Проґрама від 1. до 15. марта 1901.

При співучасти військової музики 80 п. п.

Найновійші сензациї.

I. Manuela i Rudesindo Roche зі своїми **12 сиберийскими вовками**, випроваджені з центральної клїтки. **2. Трупа Manello-Marnitz**, акробати на голові на кружляючім ся ґлобусї. **3. The Auer's, париські шматярі**, новість нїгде не бачена. **4. The Trilby's**, шалений терцет. **5. Franzis Gerand**, незрівнаний і нїким не перевисшений еквілїбрист. **6. Сестри Norana** зі своїми какаду-папугаями, 50 птиць, арами та голубами. **7. Edgar Jones**, найкомічнїйший зі всїх муриньских ексцентриків. **8. Rudno Jngar,?. 9. The Marius**, комічно-ексцентричний акт на реку. **10. 3 Golondrinas**, народні танцї. **11. Loba Franke**, субретка. — Початок о 8. год. вечером.

Що дня велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона, при ул. Кароля Людвика у Львові.

Colosseum огріте 12 ґазовими печами.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від I-го мая 1900.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	до Львова (приходить о годинї)
	6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20	з Чернівцїв (Іцкан, Галацу), Станиславова
	6·46	з Брухович, щод. від 13. мая до 16. вер. вк.
	7·45	з Янова
	7·40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче
	8·00	„ „ на дв. головний
	8·05	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия
	8·15	з Сокаля, Рави рускої
1·35	8·50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.
	11·45	з Ясослава і Любачова
	11·55	зі Станиславова (Керемезе, Потутор)
	12·55	з Янова
	1·15	зі Сколього, Стрия, а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.
	3·14	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і сьв.
2·20	5·17	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
2·35	5·40	„ „ „ на дв. голов.
	5·45	з Кракова
1·45	5·55	з Чернівцїв, Іцкан
	6·00	з Сокаля, Белзця і Любачова
Ніч		
	7·24	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і сьв.)
	8·28	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	8·50	з Брухович від 13. мая до 16. вересня щод.
	9·23	з Янова щоденно від 1. мая до 15. вер.
8·40 2·31	9·45	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова
12·20	10·00	з Чернівцїв, Букарешту, Гусятина, Потутор
	10·15	з Лавочного (Пешту) Хирова
	10·12	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	10·30	» » » на дв. голов.
	12·05	зі Стрия, зі Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·12	з Підволочиск на дворець Підзамче
	3·35	» на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	зі Львова (відходить о годинї)
	6·25	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
1·53	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·08	6·43	» » » дв. Підзамче
	6·35	до Станиславова, Підвисокого, Потутор
8·30 2·55	8·40	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа
	9·00	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер.
	9·15	до Янова
	9·25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.
	9·42	» » » дв. гол.
2·55	9·55	до Чернівцїв, Станиславова
	10·20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
	1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлї і сьвята
	2·15	до Брухович від 13. мая до 15. вересня в недїлї і сьвята
	3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15	до Янова щоденно від 13. мая до 16. вер.
	3·26	до Брухович щод. від 1. мая до 16. вер.
	3·30	до Ряшева, Хирова, Любачова
Ніч		
	6·10	до Станиславова
	6·13	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в днї б. а від 16. вер. до 30. марця 1901 щоденно
12·40	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
	6·50	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша
	7·10	до Тернополя дворець головний
	7·33	„ дворець Підзамче
	7·25	до Сокаля і Рави рускої
	7·48	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і сьв.)
	9·12	до Янова від 1. мая до 15. вересня
2·51	10·40	до Чернівцїв і Іцкан
	10·50	до Кракова, Відня, Варшави
	11.00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·25	» » дв. Підза
	4·15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора
	4·45	до Брухович від 13. мая до 17. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно-европейский рівнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць держ. (Львів, ул. Красїцких ч. 5) удїляє поясненє в справах зелїзничих, продає білєти всякого рода і розклади ізд.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цїнні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи нїякої провізиї.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

одиноке руске товариство асекурацийне, обезпечає будинки і всї предмети движимі против огневих шкід.

»Днїстер« припоручили Преосьвящ. Ординарияти Всеч. Духовеньству і вірним всїх трех Епархій.

Фонди ґваранцийні »Днїстра« з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий . . .	311.540 кор. 11 сот.	разом 520.406 кор. 65. сот.
Резерва премії	171.942 „ — „	
Резерва специяльна . .	6.000 „ — „	
Фонд емеритальний . .	30.924 „ 54 „	

Тарифи »Днїстра« умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премії.

»Днїстер« виплатив до 31. грудня 1900. відшкодовань 2,120.834 кор. Шкоди лїквідують ся безпроволочно в присутности Делеґата і 2 членів.

Полїси »Днїстра« принимають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долинї, Снятинї, Городенцї, Теребовли, Залїщиках, Городку і Богородчанах.

НА ЖИТЄ треба обезпечатись тілько через »Днїстер« в Товаристві взаїмн обезпеч. в Кракові; з таких обезпечень через »Днїстер« іде часть провізиї на рускі публичні добродїйні цїли; полїси і квіти видає Краківске Товариство рускі.

»Днїстер« пошукує спосібних аґентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько аґенций »Днїстра«. Аґенти заробили вже 274.964 кор. провізиї.

Зголошеня о аґенциї треба вносити до Дирекциї у Львові.

Від огню обезпечайте ся тілько в »Днїстрі«.

На житє обезпечайте ся тілько через »Днїстер«.

Селяне! убігайте ся тілько о аґенциї »Днїстра«

Всїлякі

КУПОНИ

і

вильосовані

цїнні папері

виплачує без потрученя провізиї або коштів

Контора виміни

і ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

Видає відповідає за редакцию Лев Лопатиньский.

З друкарнї В. А. Шийковского.